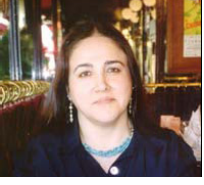

■ Jenosidlerin/Soykırımların Gölgesinde Türkiye’de Ulus Devlet

Gönderen: rizgarionline Tarih: 19.04.2006 Saat: 16:54
Katkıda Bulundu rizgarionline

Evîn Çiçek / Merhaba sayın M.Sarıca, haber alma hakkına yönelik olarak yapılan saldırıya karşılık destek amacıyla bu değerlendirmeyi gönderiyorum. Hem Qoçgîrî’li Zerdüş-Kürtlerin, hem de Hristiyan halkların soykırım yıl dönümleri. Okuyucu bilgilendirme açısından gerekli olduğuna inanıyorum. Çalışmalarınızda başarılar.

Jenosidlerin/Soykırımların Gölgesinde Türkiye’de Ulus Devlet

Evîn Çiçek / Helen-Rumlar, Ermeniler, Asuri-Keldani-Süryaniler ve 1921’de Qoçgîrî’de katledilenlerin anısına T.C. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Türk Tarih Kurumu’nun 75. kuruluş yıldönümü nedeniyle TTK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu’na gönderdiği kutlama mesajında, *“Tarihini bilmeyen, tarihini araştırmayan, tarih belleği olmayan uluslar yönlerini bulamazlar, uygarlık ailesinin saygın üyelerinden biri olamazlar. [...]Türk ulusunu yüce kılan, büyük başarılar yakalamasını sağlayan işte bu tarih bilincidir. Son yıllarda tarihimize yöneltilen dayanaksız savlara, tarihsel belge ve bilimsel çalışmalarla Türk Tarih Kurumu en iyi yanıtı vermekte, bu tür savları çürütmektedir. TTK’nın bu alanda yaptığı bilimsel çalışmaları önemsiyor, mutlulukla karşılıyoruz.”* der.(16.4.06/ ANKARA -Milliyet)

Türk Tarih Kurumu (TTK) Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu 2 Mayıs 2004’de İsviçre’nin Winterthur kentinde katıldığı toplantıda yaptığı bir konuşmada; ‘Ermeni soykırımı yoktur’ dediği için, hakkında soruşturma açılmıştı. İsviçre Büyükelçiliği, 02.5.2005’de yaptığı yazılı açıklamada Halaçoğlu hakkında soruşturma açıldığını doğrulamıştı. Zürih yerel mahkemesi Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu “Ermeni soykırımı yoktur” dediği için gıyabi tutuklama kararı almıştı.

Tarihçiler ve soykırım konusunu tarafsız, araştırmacıya yakışır tarzda ele almak gerekir. 1.Dünya Savaşı ve sonrası dönemler iyi bilinmelidir. 1914-18 arası jenosidi gerçekleştiren belirli paşaların devre dışı kalmaları, tasfiye edilmeleri üzerine aynı anlayışa sahip olan ekibin diğer elemanları Konstantinopolis’de askeri-siyasi liderliği alırlar. M.Kemal, daha önce olduğu gibi İttihat ve Terakki Partisi kadrolarıyla, mensuplarıyla çalışmalarını devam ettirir. 1919 ve sonrasında bir kesim üst düzey Enverci, Kemale karşı tavır alırlar, iktidarı M.Kemal’e kaptırmamak için çabalarlar. M.Kemal, Bolşeviklerin her türlü destekleriyle Enver Paşa’nın tahtını sallar, fransızların yardımlarıyla da iktidar koltuğuna oturmayı başarır. 1919-23 arası kırım yapanlar, Enverin ve çalışma ekibinin yerini alan M.Kemal’in liderliğinde örgütlenen ittifakçılar, yeni isimleriyle kemalistlerdirler.

Kemalistlerin dayanakları silah, devlet otoritesi ve teşkilatçı kadrolardır. Daha çok ordu ve bürokrasiden gelen insanlardır ve devleti birinci planda tutarlar. İttihat û Terakki Partisi taraftarları, üyeleri, yöneticileri yeni oluşumun liderin etrafında toparlanırlar. Kemalistler, 1908 ve sonrası hükümetlerin pratiklerini, kendi özgeçmişlerini gizlemek için Envercileri raflara gizlerler. Envercilerin, bilinmelerini, öğrenilmelerini, tanınmalarını istemezler. Onların bilinmesi, kendilerinin bilinmesi demektir. Karanlık sicillerin varlıklarının anlaşılıp, sorgulamalar yapılması ihtimalinin oluşmasına dahi meydan vermezler. Enver Paşa’nın ekibiyle birlikte teslim aldığı, istediğini onaylattığı Osmanlı padişahını da Osmanlı İmparatorluğunu batırmış kişi olarak gösterirler.

İttihat û Terakki Partisi, I.ci ve II.ci Teşkilat-ı Mahsusa’nın denetiminde olan bütün güçler, gayr-i nizami savaşın, gayr-i nizami güçleri, Hellenes-Rum, Ermeni, Asuri-Keldani-Süryani jenosidin de kullanılan bütün paramiliter güçler, 1919 ve sonrası Hellenes-Rum ve Qoçgîrî Zerdüş-Kürt jenosidinde de kullanılırlar. Bu koşullar altında Zerdüş-Kızılbaş Kürtlerin durumları ayrıca incelenmeye değer. 1921 Koçgiri ulusal kurtuluş hareketi idari kadrosunun, Kürdistan Hükümeti kuruluş bildirgesi Kürtler açısından bütün siyasal gelişme tarihinin üst bakış noktasını teşkil eder. Kürdistan’lı savaşçıların, Kürtlerin ellerindeki silahları Hellenes-Yunan halkına değil, kemalist diktatörlüğe karşı kullanma istem ve uyarıları onların enternasyonalist anlayış ve yaklaşımlarını sergiler.

Gerçekleri algılayamayan, göremeyen çok sayı da Ermeni bilim insanı, araştırmacı, gerçeklik boyutunu aşarak, sadece duygusal temelli, derinlemesine bilgi ve objektif bakıştan uzak, katliam öykülerinin, mülteciliğin oluşturduğu tepkiyle, öfkeyle, hissiyatla objektif olmayan bir yarğılamayla soykırım konusuna yaklaşıyorlar. Asıl soykırım plan-proje sahiplerini, uygulama emri veren kişileri, bu kişilerin bağlı oldukları birimleri, açık adresler olarak okuyuculara, ilgililere gösteremiyorlar.

Jenosid konusu ile ilgili olanlar, Ermeni siyasi partilerinin, İttihat û Terakki Partisi’ni iktidara taşımalarını, onların koltuk değnekleri olmalarını, askeri-siyasi işbirliği tarihini gözönünde bulundurmuyorlar. 1909’da, Adana’da, Ermenilerle birlikte Kürtleri katledenler kimlerdi? Hangi ordu mensupları soykırım uyguluyorlardı? Konuyu araştırıp, net bir rapor hazırlayan Ermeni mebusu evinde öldürenler kimlerdi? İttihatçılar değiller miydiler? Talat ve diğer paşaları evlerinde konuk edenler, koruyanlar Ermeni mebuslar değiller miydiler!? Kim olurlarsa olsunlar, hangi ulustan olurlarsa olsunlar, elleri halkların kanlarına bulaştırılmış bütün canlı yok ediciler, kendilerini kullanan devletin jenosid politikasının pratik gerçekleştircileri, maşaları olarak, ait oldukları yönetimin, devletin kanlı politikasıyla birlikte kendilerini bütün kimlikleriyle, kimlik bilgileriyle

deşifre etmek, yazarın, araştırmacının, biliminsanının görevidir.

Osmanlı emperyalist politikası ve bu politikanın halklara yönelmiş olan askeri pratikleri, sadece gayr-i Müslim (Hristiyan) olan halklara karşı kullanılmamıştır. Kürt ulusundan olup da Zerdüşt-Êzdî-Kızılbaş, Hristiyan, vb. inançlardan olanlara yönelik jenosidler de görülmeli ve nedenleriyle anlaşılmalıdır. Bir kesim Müslüman-Sunni Kürdün, Ermeni Verjin'in (sarayda adı Tirimüjgan Sultan yapılır) oğlu olan ve Osmanlı kültürüne göre şahsiyet kazandırılan, şekillendirilen II.Abdülhamit gibi bir despotun, halkların jenosid mimarının baskısı, esir alması, haps etmesi, yönlendirmesi ve emirleriyle Hamidiye alayların da yer almaları, Hristiyan olan halkların jenosidinde figüran olmaları kabul edilebilecek, övünülecek, onur duyulacak, yüceltilecek bir durum değildir. Bu politika mahkûm edilmeli ve gerçekleri yazmak sorumluluğun bir parçası olarak görülmelidir.

II.Abdülhamit'i işlevsiz kılan İttihad ü Terakki'cilerin gerçekleştirdikleri katliamların esas suçlularını, II.Abdülhamit dönemi ırkçı politikalarının devamcısı olan bu parti idarecilerini, yani Jöntürkleri, bu akımın devamı olan kemalistleri aklamak, onların avukatlıklarını yapma siyasetinin bir parçasıdır. Bu politikalara alet olmuş ingiliz, fransız, alman, amerikalı, türk, ermeni vb. araştırmacıların...izmlere araç olmaları, bilime tiği açısından normal karşılanacak bir durum değildir.

Vicdanı olmayanlar, rejimin kalemşörü olanlar, yakınları Hristiyan inancına sahip olanların mallarına konarak sınıf atlayanlar, zengin olanlar, etiket değiştirenler, iş, meslek sahibi olanlar, tarihçi, bilim insanı sıfatlarını isimlerinin önlerine ekleselerde, hiç bir şey ifade edemiyorlar. Gerçek tarihi tahrif etmek, arşivlerden alıntı yaptım diyerek, cımbızla cümle seçip, gerçekleri atlamak, dezenformasyon yapmak, tarihçilik değildir. Rejimin hizmetkârı, dalkavuşu olmaktır. Bu tip kişilerin varlıkları akademik etiketlere kokmuş çamurlar fırlatıp, değeri sıfıra indirgemekle eş anlamlıdır. Tahrifat bir sanat, beceri, yetenek değildir. Yapanı da yüceltmiyor. Tam tersi okurun, konuyu ayrıntılarıyla bilenlerin gözünde küçültüyor, değersizleştiriyor.

Bilim insanı ciddiyeti her şeye rağmen doğru yazmayı, doğru konuşmayı, tahrif edilen bilgileri düzeltmeyi görev sayar. Görevini yaparken de bedel ödemeye hazır olur. Bireysel çıkar hesabıyla hareket etmekle, gerçeklerin öğrenilmesinden korkmakla, bilim insanı olmak aynı kulvarda yürüme imkanı vermiyor. Mümkün değildir. Bilimsel duruş bedel isterse verilmelidir. Bedel verilemiyorsa ortaya çıkmak, tahribat yapmak, gereksiz yere konuşmak, gündemi işgal etmek en büyük saygısızlıktır. Bireylerin bunu yapmaya da hakları yoktur. Bu tarz girişimler, soykırım sonrası yaşayabilmeyi başarmış kitleler bir yana, soykırıma uğratılanlara en büyük saygısızlık, haksızlıktır. Konuyla ilgili olanları, okurları da aptal yerine koymaktır.

Ermeni, Hellenes-Rum, Asuri-Keldani-Süryani jenosidlerinin, dünya kamuoyuna duyurulmasında, jenosid döneminde, devletlerin savaş alanında var olan elçilik, konsolosluk görevlileri ve ordu temsilcilerinin bıraktıkları yazılı belgeler, raporlar, istihbarat bilgileri, mahkeme tutanakları, tanık ifadeleri, alan incelemeleri, ruhani kesimin raporları kaynaklık etmişlerdir.

Tarihsel olayların bilimsel olarak araştırılmalarında amaç; gerçek ve doğru tarih bilgisini vermeyi hedefler. Yarı bilimsel araştırmalar bu amaçlardan sapmaktadırlar. Bu tarz yaklaşımlar sonucu üretilen bilgiler halkları katleden suçluların bağlı oldukları birimleri, suçluları ortaya çıkarmaktan, tanıtmaktan çok, dolaylı olarak bu suçluları aklama siyasetinin aracı olma anlamına geliyor.

Bazı tarihçi, yazar sıfatlı Avrupalı kişilerin, İttihat ü Terakki Partisi yöneticilerinin imha politikalarını algılamadan, sosyal mühendisliğin mimarları, pratik uygulayıcıları, nüfus azaltıcıları, sermaye transercileri olarak Kürt insanını ön plana çıkarmış olmaları, Teşkilat-ı Mahsusanın başarı hanesine çok fazla puan yükledikleri anlamına gelir. İttihat ü Terakki Partisi mensuplarının, teşkilatçıların en önemli özelliklerinden biri kamuoyunu yanıltma başarılarıdır. Bu hareket Osmanlı devletinin bütün imkanlarını, Hristiyan halklardan transfer ettiği sermayeleri kullanarak kalemleri, dilleri kiralamak suretiyle kendisini modern, yenilikçi, sosyal bir oluşum olarak dünya kamuoyuna sundurmuştur. Ermenileri ve dünya kamuoyunu soykırım projesinin sahipleri, suçluların genel merkez adresleri konusunda yanıltmıştır. Teşkilat bu hedefte amacına ulaşmıştır, başarılıdır.

Onlar konuyla ilgili olanları yanıltma başarısı gösterip, kendilerinin işledikleri bütün cinayetleri Kürtler işlemişler gibi yansıtırlar. Kırdıkları, sürgün ettikleri Kürt halkını suçlu olarak perdenin önüne yerleştirmeyi başarırlar. Dünya kamuoyuna soykırımcı bir halk olarak sunarlar. Sanki teşkilatçılar Jöntürkler değil, Jönkürdlerdi. Sanki İttihat ü Terakki Partisi, I ve II.Taşkilat-ı Mahsusa tümüyle Kürt önderler tarafından kurulup, bölümlere göre organize edilip, yönlendiriliyorlardı. Sanki 1914-18 arası katliamları yönetenler Balkanlı Enver, Talat, Cemal paşalar ve çoğunluğu Çerkez konfederasyonuna bağlı olan halklardan gelen onların çalışma arkadaşları değildiler. Sanki 1921 Koçgiri Zerdüşt-Kızılbaş Kürt soykırımını da Kürtler gerçekleştirdiler.

1914-23 arası soykırıma maruz kalan sadece Ermeni ulusu muydu? Aynı zaman da Asuri-Keldani-Süryani, Hellenes-Yunan ve 1921'de, Koçgiri'deki Zerdüşt-Kürtler ulusal istemlerinden dolayı kırıma tabi tutulurlar. Batı'ya doğru göç eden ve Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine yerleştirilen göçmen uluslardan biri olan Kafkas Çerkes konfederasyonuna bağlı topluluklara yönelik uygulamalar, Çerkeslerin Yozgat bölgesinde Çerkes olan Ethem'in komutanlığı, yönetimi altındaki güçler tarafından kırıma uğratılmaları gözardı edilecek konular değiller. 1919-23 arası kırımları yöneten de Mekodanya'lı Yahudi dönmesi, Sebatay-Sevi'ci Osmanlı paşası M.Kemal ve ekibidirler.

Ermeni, Helen-Rum, Asuri-Keldani-Süryani tehciri, onların yaşadıkları coğrafyadan tümüyle sökülüp atılmaları, köklerinin kurutulması anlamına gelmektedir. Tamamen siyasi olan ve askeri-siyasi iktidar mensuplarınca kararlaştırılan uygulamaya konulan bu karar sıradan halka mal edilemez. İktidarda olmayan kesimlerin aldığı bir karar, ya da yaptıkları bir uygulama mıdır? Değildir. Bu halkların tehcirine ve katline karar veren siyasi iradenin merkezi, Konstantinopolis'in Cagıloğlu semtinin, Nuriösmaniye'sindedir. Doğu Teşkilat-ı Mahsusa'sı da oraya bağlıdır. Osmanlı/Jöntürk yöneticiler aktördüler. II.Abdülhamit'in yerini, Osmanlı Paşaları iktidarı almıştır. Tarihsel olayları oluşturan öğelerin ayrıştırılmaları, çözümlenmeleri, tarihi yazanların olguları açıklamada kullandıkları yöntemler yanlış olduğunda, ortaya konan bilgiler sonuç vermiyorlar. Okuyucu yanıltılıyor. Ermeni ulusu pratiğinde karşılaştığımız gerçeklik; aynı tarihsel olaylar, farklı kişiler tarafından değerlendiriliyorlar. Karşıt, farklı iddialar, düşünceler ortaya çıkıyor.

Birincisi ; tarihçilerin, soykırım sosyolojisinin konusu olan konuları, sosyal tarih konusu olarak ele almış olmalarıdır. Buradaki yanlışlık, yöntem, yöntem yanlışlığı sonucu ortaya konulan bilginin, suçu işleyen devletlerin temsilcilerinin haklı çıkarılmalarını hedef almasıdır. İkincisi ; araştırmacıların, yazarların Ermenilerin soykırımlarını incelerlerken, bunu devlet politikasının pratiği dışında ele almış olmaları ve bu devletlerin kullandıkları aygıtları ve teknikleri bilmemeleridir. Politikaların arkasında gizli olan yanı görememeleridir.

Ermeni araştırmacıları bir yana bırakıp, Paris Konferansı yönlendiricileri tarafından özel görevli olarak bölgeye gönderilen ve Kürdistan'ın bir kesimini gezen ingiliz binbaşı E.W.C.Noel'in tespitlerine, konu ile ilgili olarak objektif davranan Comte James Bryce'a, onun asistanı olan Arnold J.Toynbee'ye ve defalarca Konstantinopolis'e giden, 1908 ve sonrası rejimin yürütücülerinin uygulamalarını gözlemleyen, yakından izleyen Michel Paillarés yer vermek gerekiyor.

Comte James Bryce ; hukukçu, tarihçi ve İskoçya asıllı olup, daha sonra ingiliz siyasal devlet adamı olmuştur. Belli bir dönem avukatlık yaptıktan sonra 1870 ve 1893 yılları arasında Oxford üniversitesinde medeni hukuk derslerini vermiştir. 1907 ve 1913 dönemlerinde ise İngiltere'nin A.B.D.'i büyükelçisidir. Kendisi Ermenistan ve İngiliz dostluk derneğinin de kurucusudur(1893).

Comte James Bryce, 1.Dünya Savaşı'ndan sonra mültecilere yardım eden bir şahsiyet olup, « Mavi Kitap » adlı bir çalışmayı hazırlama sürecinde iken, bu çalışmasını, yanına asistan olarak kabul ettiği Arnold J.Toynbee'ye düzeltmeler yapması için vermiştir. Comte James Bryce, 1 Temmuz 1916'da, Dışişleri Bakanı sekreteri Grey of Fallodon'a yazdığı mektupta " 1915 sonbaharından beri Asya Türkiye'sindeki Hristiyan toplumunun göçe zorlanması ve katliamlara uğramalarıyla ilgili raporlar, Batı Avrupa'ya ve A.B.D.ne gelmeye başladılar. İlkın, ender ve bütünlüğü olmayan bu raporlar, çünkü Türk Hükümeti bu belgelerin ülkeden çıkmaması, çıkarılmaması için her türlü çabaları sarf ediyordu. Gelen raporlar ise gün geçtikçe artıyordu.

1916'ya kadar elime geçen bütün bu bilgileri yeteri kadar gerçeklikle biraraya getirmektir. Bu konuda tarihsel gerçeklik çıkarı için bana bir fikir geldi. Savaşın sonunda bazı sorular sormak gerekiyordu. Onun için bu raporların tamamlanmasını denemek bir zorunluluktur. Bu tanıklık ifadelerini kontrol etmek olayların genel özetlerini yapmak ve bunları anlamlı hale getirmeye olanak sağlamak gerekiyordu. Ben bunun için elimde ne kadar şahsiyetin ismi varsa, ya da ellerinde konuyla ilgili ne kadar sağlıklı bilgiler varsa onların bana bu bilgileri ulaştırmaları için iletişimde bulunmalarını rica ettim. Şahsen A.B.D.deki bütün dostlarıma yazdım. Daha önce Doğu Hristiyanları arasında samimi ilişkilerimin olduğu dostlarıma yazdım. Yine o yıllarda başka ülkelere göç etmiş kişilerle de yazışma da bulundum.

Aynı mektupları İsviçre ve diğer tarafsız toplumu olan ülkelere gönderdim. Gerçekten ermenilerle ilgili kim ne biliyorsa, bu konu da ilgililerin bana yazmalarını rica ettim. İnandırıcı cevaplar aldığımında, yazılı geciği bir tarih için yeterli materyalin bulunduğuna ikna oldum. Gerçek şu ki; bu kadar değerli ve güvenli veriler bu tarihi yazmaya olanak vereceklerdir. Bunun için kendime bir yardımcı aradım. Genç bir tarihçi, akademik düzeyi olan eski Fellow du Collège de Balliol, d'Oxford'u bitiren M. Arnold J. Toynbee'yi kendime yardımcı olarak aldım. Bu belgelerin incelenmeleri, bir araya getirilmeleri, sınıflandırılmaları, tarihi gözlemlerin yapılması ve coğrafik yerlerin belirlenmelerini kendisinden rica ettim.

Bu gün size belgeleri ve Toynbee tarafından yapılan gözlemleri sunuyorum. Bu belgelerin büyük değerleri vardır. Bazı belgeler gözlemci tanıkların anlattımlarıdır. Bu konuyla ilgili değeri bu kitabın önsözünde belirtmişim. Şunu eklemek yeterli olur sanırım; bu belgelerin içerikleri hiç bir kuşkuyla yer bırakmıyorlar. Gelecekteki politikanın sorunlarından ihtimamlı bir şekilde sakınarak olgularla sınırlı kaldık. Açıkçası olguların gerçek kontrollerinin olması için gerek olaylar esnasında, gerekse hafızalarda var olan bu gerçeklikler sadece gelecekteki tarihçilere hizmet etmek için değil, aynı zamanda küçük Asya'da olan olayları bilmek ve bir düşünceyi oluşturmak, takip edilecek bir yolu ve yargıyı bulmak, bu savaşın sonun da Ortadoğu'daki bir politikayı omuzlamak zorundayız."

Arnold J.Toynbee ; (1889-1975), Londra doğumlu ve aristokrat bir ailenin çocuğu olan bu şahsiyet Oxford üniversitesini bitirdikten sonra 1915'de « Nationality and the war » adlı kitabını yayınlar. Bu dönem de Ermeni halkının soykırımı üzerine araştırma yapan Conte James Bryce'in(1838-1922) asistan olur. « Mavi Kitap »dan aldığı alıntılarla « Les Massacres des Arméniens-Le meurtre d'une nation (1915-16) » adlı bir kitap yayınlar.

Comte James Bryce'in, « Mavi Kitap » adlı çalışması, 600 sayfanın üzerindedir. Elindeki 150 kapsamlı belge bunun dışındadır. A.J.Toynbee'nin kitabı ise, 180 sayfadır ve Comte James Bryce'un çalışmasından yararlanmışır. Comte James Bryce'un çalışmasında gerçekler, tanıklar tarafından aktarılmışlardır. Raporlar mevcuttur. Suçlular bellidir. Doğru adresler gösterilirler.

A.J.Toynbee bağımsız davranamamasından dolayı tarihin en büyük yanılgısına düşer. Kendisinin Kürt halkına yönelik değerlendirmeleri hakaret, aşağılama içeriklidir. Bu yorumlar, değerlendirmeler, Comte James Bryce'in değildirler, Toynbee'ye aittirler. Toynbee Kürdistan'ın tarihini bilmez. Kürdistan'ı ziyaret etmez. Kürtlerle görüşmez. Önyargılarla hareket eder; « Kürtler, eski bir soydur. Ama bu soy vahşi kaldı. Kendi kaldıkları yerleri terk edip, Ermeni soyunun beşiği olan dağları işgal ettiler. Kürtler, çöl alanlarından çıkıp, koyunlarını ve keçilerini otlatacakları alanlar aradılar. Onlar, ülkenin ilk sakinleri olan ermenilerin ekili tarlalarına ve köylerine kinle baktılar.

[...] Kürtlere gelince 1896'dan itibaren hiç değişmemişlerdi. Çünkü onlar, II.Abdülhamit'in verdiği silahlara sahiplerdi. Jöntürklerde bu silahları almak istemiyorlardı. Kürtler, resmi olarak jöntürklerden yanaydılar. Kutsal savaş ilan edildiğinde, onların durumları 1908'den önceki durumdu. Onlar, biliyorlardıki, jöntürkler, onların ne yapmaları gerektiğine karar vereceklerdi.

[...] Türk-Kürt askerleri düşmanlıklardan hareket edip, kötü muamele yapmaya başladılar. "(s. 4, 125, 204, 205)

Kürt halkı, bazı Müslüman-Sunni Kürt aşiretlerine indirgenemez. Tıpkı bu gün Kürt halkının T.C.nin silahlı birimleri olan Kürt kökenli köy koruyucularına indirgenemeyeceği gibi. Geçmiş de, katliam döneminde Kürdistan bağımsız değildir. Kürtler tarafından düzenlenmiş bir Kürt Ordusu yoktur. Kürtler İttihat ve Terakki Partisi'nin yönettiği Osmanlı İmparatorluğu'nun, Osmanlı Ordusu'nun emir erleridirler. İttihat ü Terakki Partisi'nin yöneticileri tarafından yönetilirler. Emir, komuta zinciri geçerlidir. Kaçabilenler, dağlık alanlara sığınanlar, Osmanlı Ordusu'na er olmazlar. Askere alınanlarsa fırsayını bulduklarında kaçmayı yeğlerler.

İttihat ü Terakki partisi mensuplarının İngiliz silahlarıyla desteklenen Büyük Ermenistan kurulacağına dair yaptırdıkları propağandalar, pan-islamist çalışmaları, Kürtlerle, İngilizleri karşı karşıya getirmeyi, çatıştırmayı hedefleyen yoğun çabaları sonuç verirler. Ermeni ileri gelenlerinin Kürdistan'ın sınırlarının siyasi olarak kabul görmemesi, antlaşmalarla belirlenmemesi, Kürtlerin siyasi haklarına kavuşmamaları için diplomatik falliyetlerinde yaptıkları ataklar, Kürt ulusuna yönelik kullandıkları negatif dil ve değerlendirmeler, haksız yaklaşımlar sadece Kürt halkına zarar vermez. Akrep misali kendilerini yok etmeye doğru götürürler. 1919-23 sürecinde yönetici olan Osmanlı güçleri bu söylemleri kendi lehlerine çevirmeyi, kullanmayı başarırlar. Ermenilerin pratikleriyle Ermenileri zor durumda bırakırlar. Paris Barış görüşmeleri sırasında, nüfus oranlarını tespit etmesi amacıyla da görevlendirilen, 1919 yazında bizzat Kürdistan'ı, Kürt aşiretlerini ziyaret eden, onlarla yüz yüze görüşmeler yapan, Ermeni ileri gelenlerinin söylemlerini bizzat dinleyen ingiliz binbaşının raporlarında yer verdiği cümleler; "Kürtlerin Avrupa'daki güzel ve temiz imajları Sultan Abdülhamid'in Kürtlerden oluşturup kurduğu "Hamidiye Alayları" ile kirlendi ve bozuldu. Hamidiye Alayları'nın kurulmasının görünürdeki nedeni Hristiyanlara karşı idi. Ancak esasta ve gerçekte Hamidiye Alayları Kürtlerin güçlerini kırmak, Kürt aşiretleri arasında düşmanlık yaratıp, bundan faydalanmak ve Osmanlıya karşı Kürt birliğinin oluşmasını engellemek için oluşturulurlar.

Sadece küçük aşiretlerin Hamidiye Alayları'na girme şansları vardı. Bundanda amaç küçük aşiretleri güçlendirip, büyük aşiretlerin karşısına dikmek ve aralarındaki çelişkileri sürekli körüklemektir. Tabii bunun sonucu olarak birliğin asla sağlanamamasıdır. Olayın özü şudur; Hamidiye Alayları Hristiyanlara zarar verdiği kadar, Müslümanlara da zarar vermiştir. Şu gerçek hiç de şaşırtıcı değildir. Hamidiye Alaylarının bünyesinde çok sayı da ilkel ve vahşi aşiret bireylerine diledikleri her türlü vahşeti yapabilme yetkisi verilmiştir.

Mustafa Paşa yönetiminde ve beyliklerden oluşturulan Hamidiye Alayları, ar ve namus açısından Müslüman halka o denli zulüm ve baskı baskı uygulamışlardıki, halkta büyük bir kin ve nefret oluşmuştur. Nitekim halk 1908 hareketinde Urfa da Abdulhamit'in heykelini kırdı. [...] Ermenilerin Kürtlere yönelik katliamları büyük bir Kürt kitlesinin yok olmasına neden olmuştur. Bunun inkarı imkansızdır. Ermenilerin imha ettikleri Kürt yörelerini gözlerimle gördüm. Hiçbir zaman Kürtler, Ermeni soykırımından sorumlu tutulamazlar. Bu durum Türklerin dayatmasıyla olmuştur. Türklerin baskısı olmadığı zaman Kürtler, Ermenilerle çok iyi dostluk kuruyor ve çoğu zaman onları ölümden kurtarıyorlardı. Ermenilerin kendileri bunu çok iyi biliyorlar. Bu nedenle Majestelerinin Hükümeti Kürtleri bu konu da suçsuz bulmuştur.

[...]Ermeniler, Kürtleri, Hristiyanların katilleri, vahşi hatta dilleriyle bile iftihar edemeyen kişiler olarak tanıtmak istiyorlar. Bizim bulgularımıza göre, Kürtçe geniş ve yetkin bir dildir. Kürtler de Ermenilerin katili değildir. Daha önce de söylediğimiz gibi bir çok kez Kürtler, Ermenileri Türklerden kurtarmışlardır.

[...]Türkler, Kürt dilinin yazı dili haline gelmemesi için çok çalışmışlardır. Kürtçe eserlerin basımı ve dağıtımı Osmanlı İmparatorluğu'nda yasaklanmıştır. Bu durum Kürt dilinin yazı dili olmamasının esas nedenidir. Şüphesiz Kürt diline imkan tanınırsa ve okullar açılırsa bu dil hem gelişir, hem de öğrenim için yeterli bir araç haline gelir.

[...]Bütün İngiliz seyyahların, Fırat ve Dicle arasındaki Kürtlerin dost canlısı, konuksever ve içten insanlar olduklarını kaydetmeleri gerçekten dikkate değer bir noktadır. Sir Mark Sykes, Kürtlerin, Avrupalılara ve yabancılara dostça yaklaştıklarını belirtir. Military Report on Eastern Turkey in Asia(Asya'da Doğu Türkiye üzerine askeri raporlar) cilt IV.'de bu bölgedeki Kürtlerin dostane tavırlarından, nezaketlerinden ve konukseverliklerinden bahsedilir.

Kuzey Suriye'deki nüfus üzerine notlar ve değerlendirmelerde (Intelligence, Cairo tarafından yayımlandı) Kürtler, cahil fakat aynı zamanda sevecen, konuksever gibi nitelemelere layık görülmüştür.]

Deniliyorki; Kürtler, Ermeniler olmadan ekonomik açıdan yaşamlarını sürdüremezler. Ancak doğru olan şudur; Kürtlerin büyük çoğunluğu Güneydoğu Kürdistan'da yaşamaktadırlar. Tüccar, zanaatkar ve dükkan sahiplerinin hepsi Kürttür. Ekonomik yaşantılarını da problemsiz sürdürmektedirler.

Ermeniler, Kürdistan'da kendileri dışındaki insanları farklı gösterme çabasındadırlar. "Birinci kısım; yerliler, ikinci kısım; göçerler, üçüncüsü;Kızılbaş, dördüncüsü de; zazadır"diyorlar. Bu çabanın nedeni Kürtleri bir ulus olarak görmemektir. Bu ardnıyetli bölme çabalarının doğal olarak hiçbir bilimsel değeri yoktur. Bütün bu sayılan kesimler, Kürtçe konuşuyor, Kürt giysilerini giyiyorlar ve bir sorunu ortaklaşa çözüyorlar. Böylece yekpare bir Kürt ulusu oluşturuyorlar.

[...]Bir Kızılbaş köyünde, köylülere kim oldukların sorarsanız "Ez kurmancım" cevabını alırsınız. Köylülerle olan sohbetlerimiz, onların da en az Sünni Kürtler kadar milliyetçi duygulara sahip oldukları izlenimi bıraktı. Duygularını genel de şöyle ifade ediyorlardı. "Biz Kürdüz ve burası bizim ülkemiz. Maalesef bu başbelası Türkler(kibirli Rumiler) geldi, topraklarımıza el uzattı ve bizi buyrukları altına aldılar. Onları sevmiyoruz, özgür olmak istiyoruz, onların varlıkları bizi biktırdı."

[...]Türlklere karşı duyukan rahatsızlığın temeli, onların ahmaklıklarından, Türk olmayan herşeyi hor görmelerinden ve hiçbir fayda sağlamamalarından kaynaklanıyor. Kürtlerin, Türlklere olan sevgisizliklerini, nefretlerini göstermeleri hiç de zor değildir. Aşağıdaki özdeyiş bir Kürdün kızını neden bir Türke vermeyeceğini anlatmak için yeterli. "Sa-kutî û mî bi hev re baznadin" Köpek ve koyun birlikte zıplayamazlar.

[...]Kürtlerde temel olarak güçlü bir bağımsızlık ve Türk hakimlerden kurtulma isteğı olduğka güçlüdür. Bu istek temel olarak Kürtlerin bağımsız ve asi karakterlerinden, sınırlanmaya ve kontrole karşı tahammülsüz olmalarından kaynaklanır. Kürtlerin dahil olduğk bir manda yönetimi zor ve sorunlu olacaktır. Ancak karşılaştırmak gerekirse, Türk köylülerinin ve küçük toprak sahiplerinin manda yönetimi altında tutulması çok daha kolay olacaktır. [..]Haritalar da gösterildiğı gibi bu bölgedeki yer isimlerinin genelde Türkçe olduğk söylenebilir. Bunun sebebi haritaların ya Türkler tarafından ya da Kürtçeyi bilmeyen genelde Türk jandarmaların eşlik ettiğı Avrupalı seyyahların raporlarına dayanılarak yapılmış olmasıdır.

Hükümet tarafından Türkçeleştirilen yerlerin isimleri esasta Kürtçedir. Birçok durumda Kürtçe asıllı isimler Türkçeye benzetilerek dönüştürülmüştür, Atmî;Atmalı'ya, Xortan; Hortlu'ya, Karkan; Karalar'a dönüştürülmüştür. Bazı durumlarda ise Kürtçe isimler Türkçeye çevrilmiştir; Ava spî; Aksu ve Kaşan;toprak olarak çevrilmiştir.

[...] Küçük Asya'da bizim varlığımızla ilgili bu tehlike, Ermeniler tarafından zekice körüklenen korkudan kaynaklanan düşmanlıktır; Ermeniler, müttefiklerin bir Ermeninin on Müslümandan daha üstün olduğk tezini destekleme amacıyla olduklarını yaymaya çalışıyorlar. Maalesef, Ermeni katliamındaki paylarından dolayı bütün Müslümanları cezalandırmaya kalkışmamız gibi yersiz girişimlerimiz bu izlenimi güçlendirmiştir.

İçerde güçlü ve zengin dostlara sahip olan Ermeniler, kendi başlarına gelenleri Ermenilerin Rus koruması altında Müslüman nüfusa boyutları ve şiddeti bakımından Müslümanların kendilerine yaptıklarıyla aynı ölçüde zulüm ettiğinden hiçbir zaman haberdar olmayan kamuoyuna anlatmada başarılı olmuşlardır. Bu gerçek daha iyi anlaşılırsaydı, Ermenilerin aktardıkları hikayelere kendimizi kaptırmakla, onların intikam alma siyasetlerine ortak olduğumuzu ve bu siyasetin dini, etnik düşmanlıkları yatıştırmak bir yana, körüklemenin en emin yolu olduğkunu daha kolay görebilirdik. Her iki tarafın da masum olmadığını göz önünde bulundurursak, izlenilecek tek siyaset Küçük Asaya'da temiz bir sayfa açmaktı.

[...]Ermeniler, Kürtlerin dostça davranışlarını ve ülkelerinden geçerken Ermeni sürgünlere yaptıkları yardımı övgü ve minnet dolu sözlerle anlatmaktadırlar.

[...]Kürtlerin, Ermenilere karşı gösterdikleri dostane tutuma dair verdiğimiz bu iki örnek istisna değil. Kürtlerle Ermenilerin beraber yaşadıkları her yerde bunun gibi yüzlerce örneğe tastlamak mümkün. Ancak maalesef bunların hiçbirisi açıklığa kavuşmamıştır. Çünkü Kürtler kendilerine ait yazılı dilleri ve rahatça düşüncelerini ifade etme olanakları olmadan 400 yıldır Osmanlı egemenliğı altında yaşamaktadırlar. Bu bölgelerden bir Ermeni ya da Türk tercümanın eşliğinde geçen; nüfusun İttihat ve Terakki Cemiyeti örgütlenmesinin halen güçlü olduğk şehirlerde yaşayan sadece % 10'luk bir kesimini gören ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'ninin önde gelen şahsiyetlerden biri ya da bir Amerikan misyoneri tarafından konuk edilen Avrupalı bir seyyah nasıl olur da Kürtler hakkında sağlıklı bir izlenime sahip olabilir ki?

Elbette bazı Kürtler çok iyi bilindiğı gibi Ermeni katliamına katılmıştır. Ancak bölge de hakim olan yöntemin, hem dünyevi, hem de ruhani otoritesinin bulunduğu ve bu otoritenin Ermenileri katletmeyi ve mallarını yağma etmenin sadece kanunuen meşru kılmakla kalmayıp, din açısından da caiz kılarak fetva çıkardığını düşünürsek, Kürtler gibi ilkel ve cahil bir toplumun bir çok üyesinin Osmanlının bu isteklerini yerine getirmeye hazır olması ne kadar anlaşılmalıdır. [...]

Kürtlerin şehirlerde yaşayan kesimlerinin katliam için suçlandıkları görülmektedir. Bu kesimler Türklerle yakın ilişkili içerisinde ve sahip oldukları bütün kötü alışkanlıkları, özellikleri Konstantinopolis efendilerinden almışlardır. Böyle insanlar Kürt millî hissiyatını kaybetmiştir. Onlar, İttihat ve Terakki'den etkilenmiştir. Kürtlere ait nitelikleri kaybolmuştur. Bu tipte Kürtler, Türkler tarafından Avrupalı konuklar için yaratılmıştır.

Ermeniler ve Türkler aynı sebeplerle Kürtlere karşıdır. Yani, bir toplum olarak Kürtlerin kabulü, her ikisinin de egemenlik iddialarına büyük bir darbe olacaktır. Şimdiye kadar hem Türkler, hem de Ermeniler, arenadaki tek yarışmacının kendileri olduklarını düşündüler. Zafer ümidiyle yaşadılar. Ermeniler, Avrupanın desteğine, Türkler ise Müslümanların ezici çoğunluğuna bel bağladılar. Her iki taraf Kürtleri sadece önemsiz piyonlar olarak gördüler. Türkler, Kürtlere Halifeye karşı büyük saygı besleyen sadık Müslümanlar olarak yaklaştılar. Ermeniler ise, kökenlerinin Hristiyanlık olduğu, mevcut inanışlarının da Hristiyanlığa çok yakın olduğu, Türklerin inançlarını etkileyen etkisi bertaraf edildiği takdirde birlikte mutlu bir hayatı paylaşacakları iddialarıyla Kürtleri kendi yanlarına çekmeye çalıştılar. Şimdiye dek aşağılanan, hor görülen Kürt insanı, şimdi arenaya çıkıp, kendisinin ülkedeki en kalabalık, en güçlü öge olduğunu ve kuvvetlerini haince ülkelerini işgale hazırlayan rakiplerini hiç bir planına alet olmayacağını belirtecek. Ermeniler ve Türkler asıl katliamcının Kürtler olduğunu beraberce haykırıyorlar. Türklerin, Pirre Loti'den, Ermeni katliamının, "soylu" Türkler tarafından değil, "barbar" Kürtler tarafından yapıldığına dair Paris'de bir kitapçık yayınlamasını istedikleri unutulmamalıdır.

[...]Öğleden sonra bir İttihat ve Terakki Cemiyeti heyeti yakın köylerden birine anlaşıma zemini aramak için geldi. Heyetin önde gelenlerinden biri Malatya'da katliamın örgütleyicisi olan Hacı Kaya idi. Hacı Kaya için Merkezi Hükümet tutuklama emri çıkarmıştı. Sonuçta dağlarda barınan bir firari idi. Ancak Mustafa Kemal hareketinin ani yükselmesi ile birlikte, yeniden toplumun önemli üyelerinden biri haline geldi." Kürdistan 1919, Binbaşı Noel'in Günlüğü, E.W.C Noel, avesta, 1999, İstanbul, (Kürdistan 1919, Binbaşı Noel'in Günlüğü, E.W.C Noel, avesta, 1999, İstanbul s. 142, 141, 136, 153, 154, 38, 37, 32, 25, 19, 20, 24, 11, 12, 51, 52, 53, 48)

Comte James Bryce, Mavi Kitap'da Kürtlerin paganizm inançlarıyla, kendi doğrularıyla, ulusal özellikleriyle kendi toprakları üzerinde, kendilerine özgü bir yaşamlarının olduğu dile getiriyor; "Dêrsim ülkesinde, Karasu ve Murat suyu, Batı Fırat'la, Doğu Fırat'ın birleştikleri yarımadaya tekabül eden bu bölge de, Kürtler; kırmancılar, dımililerle(zaza) karışmış bulunmaktadır. Dilleri incelendiği kadarıyla ermeni diline yakındır. İnançları en eski paganizmdir. Şu ana kadar Müslümanlığı kabul etmemişlerdir. Bunun için ulusal hükümetler bunlardan her zaman rahatsız olmuşlardır.

[...]Dêrsim'de yaşayan sayısız aşiretleri olan Kürtler, doğal bir hayat yaşıyorlar. Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğinin dışındadırlar. Eğer bir yolcu Erzîrom'a doğru yola çıkarsa, Dêrsim'in geniş topraklarından geçer. Sağında Ferat ve Mırad sularının birleştiği yarım ada ve diğeri Aras ırmağı, Xınıs ovası kesimine ulaşır. Bu ovaların içerisinde Malazgirt, Bulanık ve Muş ovaları en verimli topraklardır."

A.J.Toynbee, Osmanlı İmparatorluğu'ndan, 1914-18 ittifacı ve 1919-23, kemalist diktatörlüğün kuruluş aşamasına kadar geçen dönemlerdeki gelişmelerden haberdar değildir. Jöntürklerden olupta, Teşkilat-ı Mahsusa'nın içinde yer alan kişileri, bunların katliamlardaki görev, yetki ve sorumluluklarını, soykırım, sermaye transferi politikalarını bilmiyor. Teşkilat-ı Mahsusa'dan haberdar değildir. I ve II.Teşkilat-ı Mahsusa'ların kurulma nedenlerini, amaçlarını, çalışma yöntemlerini bilmeyen biri o dönemi sağlıklı olarak değerlendiremez. Gelişmeleri kavrayamaz.

Bir araştırmacı olarak hangi kaynaklara, kişilere başvurduğunu öğrenmek istediğim de, Teşkilat-ı Mahsusa kadrolarıyla görüşmeler yaptığını, onların etki alanlarına girdiğini, manipülasyona uğradığını açıkça gördüm. Kitabında, Adnan ve Halide Edip Adıvar, Rauf Orbay ve Fethi Okyar'la kurduğu ince dostluktan bahsetmektedir. Bu kişilerin Teşkilat-ı Mahsusa'nın yöneticileri, kadroları olduklarını bilmemektedir.

Örneğin H.Edip Adıvar, Ermeni jenosidi döneminde, Suriye'de "Yetimler Müdüresi"dir. Ermeni jenosidinden geriye sağ kalan yetimleri türkleştirmekle görevlendirilmiştir. Beyaz katliam yapmaktadır. Çerkes F.Okay'a gelince; sadece Şubat 1922'nin başında İçişleri Bakanı olarak Tokat, Amassia, Samsoun valilikleriyle yaptığı görüşmelerden sonra, Pontoslulara yönelik olarak yaptığı tehdit vari konuşmalar ve kendisinin komutası altındaki, Cemil Cahit Bey'in komutanlığındaki ordu birliklerinin 6 Mart 1922'de başlattıkları katliamlar, Bafra'daki Pontosluların katledilmelerinden sonra da, bölge de katliama devam edilmesini istemesi, yönetmesi azımsanacak, önemsenmeyecek bir durum değil. A.J.Toynbee sadece bu gelişmeyi bilmiş olsaydı ve objektif bir tarihçi gibi tavır almış olsaydı, sofralarına oturduğu kişileri farklı noktalardan gözlemlemeye başlayıp, onların kullandıkları cümlelerin sonlarına soru işaretleri yerleştirip, gerçekleri öğrenmek isteyebilirdi. Pontosluları tanıma, görüşme zahmetine katlınsaydı, kurbanların aktarımlarıyla gerçekleri yazmış olacaktı.

Teşkilat-ı Mahssusa kadrolarının özgeçmişlerini bilmeden onlarla dostluklar kurmak! Tarihçi, yazar olarak, Fethi Bey'in saldırı planları çizen ellerini tutmak! O, Jöntürklerin Londara'daki bir temsilcileri, bir Jöntürk milliyetçisi gibi çalışmaya başlar. Teşkilat-ı Mahsusa'nın yöneticileri tarafından kurulan T.C.nin kuruluş sürecini algılayıp, çözemez. M.Kemal'in 1919-23 arası soykırımların baş mimarı olduğunu göremez, anlayamaz. O, 1923'de M.Kemal'in ve 1936'da A.Hitler'in sofrası konduğu olur.

Kendisinin 12 cilt tarih kitabının arasında « Yeni Türk Devleti » isimli kemalizmin methiyesi olan bir çalışması da yer alır. Osmanlının devamı olan, temelleri 1919'da atılan, uluslararası güçlerce sınırları belirlenen, işgalci, sömürgeci, T.C. devleti ve M.Kemal'le ilgili methiyeleri dizdiği bir kitap yazar; « A.J.Toynbee, « Mavi Kitap yayımlandıktan sonra düşüncelerimin içeriğini kafamdan silemiyordum. Ben sadece katledilenlerin acılarını duyuyordum. Kendi kendime şu soruyu soruyordum ; nasıl olur da insan oğulları başkalarını ortadan kaldıracak böyle bir jenosid girişiminde bulunabilirler ?

[...]1915'de, gerçekleştirilmiş soykırımı konu alan incelemem, beni bir günahla yüz yüze getiriyordu. [...]Kendi kendimden başlamalıydım. Talat, Cemal, Enver ve ajanları, Türk canileridirler. Türk halkı içinde bir azınlıklırlar. Bu cinayetleri işleme de kullanılanlar ise Türk halkıydı.

[...]Benim Adnan ve Halide Edip Adıvar'la çok mutlu dostluğum oldu. Bu mutluluk benim mutsuzluğumu sildi. Ben onlarla ilk defa 1923'de Konstantinopolis'de karşılaşmıştım. Sonra onları Londra'da gerçekten tanıdım. Adnan'la karşılaştığım vakit kendisi siyasi çevre içindeydi. Milliyetçi Türk hükümetinin bir idarecisiydi.

[...]1919' dan beri Adnan ve Halide, Türk direniş hareketi içinde ayırıcı bir rol oynamışlardı.

[...]Atatürk bu insanları sürgün de yaşamaya, sürgün olmaya zorlarken, kişi olarak bir yandan da bu sürgünlere karşı büyük bir suç işlemişti. Bu aynı zamanda bunların ortak ülkelerine karşı da işlenen bir suçtu. Atatürk, Türkiye'nin kendilerine ihtiyaç duyduğu bir dönem de, bu becerikli, saygılı insanları, kendilerinin olan bütün haklarından yoksun bırakmıştı. Atatürk, bu haktan sadece kendisi yararlanıyordu. Üstelik hiç bir kanıt olmadan bu insanları suçlu duruma düşürmüştü, ilan etmişti. Bu insanlar ülkenin yönetiminde görev yapmayı isterlerken, Atatürk onları ülkelerinin dışına fırlatmıştı.

[...]Atatürk ; diktatörlerin mesleki hastalığına yakalanmıştı. Kendisiyle eşit olan insanlarla işbirliği yapma kapasitesine sahip değildi, yeteneksizdi. Sürgünler, onun kapasitesizliğinin, bu gerçeğin acısını çekiyorlardı. Kendi hayatlarıyla bedel ödüyorlardı.

[...]Ermeniler, Kızılderililer gibi vahşi değildirlir. Onlar Amerika kıtasında yaşayan beyazlar gibidirlir. Onlar, barbar komşuları Kürtler gibi göçebe çoban da değildirlir.

[...]1923'de, Angora'da, Atatürk, beni yemeğe davet etti. Atatürk'le bu karşılaşmamdan, 13 yıl sonra da A.Hitler'le karşılaşmıştım. Bir noktayı belirtmek için fırsat bulmuştum. Atatürk'le konuşurken, bir noktaya parmak basmak istiyordum. Özellikle bütün alanlarda kişisel ilişkiler konusunda olduğu gibi, kamuoyu ilişkilerinde. Atatürk, hem fikir olmadığı önerilerde, ağzını açıp, konuşmadan önce, bakışıyla tehdit eder, kaşlarını ve alnını çatardı. Yüzü bulutlu bir yıldırama benzerdi. Ben bu bulutla karşılaşmıştım.

[...] Atatürk, aslında zeki ve irade gücü olan bir kişiydi. O, Türkiye'yi seviyordu. Ama gerçekten de türkleri sevmiyordu. Bu durum normal, doğal değildi." (s.26,27, 279, 280, 61, 295)

A.J.Toynbee, Kürtlere olduğu gibi, Kızılderililere de bir tarihçiye has olmayan, önyargılı bir dille yaklaşır. Vahşi olmanın belirtisi, işareti, ölçüsü nedir? Toprağa bağlı olarak yaşamak mı? İşgalciyle savaşmak, kutsal gördüğü toprağını, yer altı ve yer üstü zenginlikleriyle birlikte tahrip edecek olan zihniyete teslim etmemek, kimlikleri korumak mıdır? O, İngiliz atalarının Amerika kıtasını işgallerini, Kızılderililerin sahip oldukları topraklara, hayvanlara, bütün zenginliklere el koymalarını, yakıp, yıkmalarını, onları soykırımı uğratmalarını, haklı, haksız, zalim, mazlum, yerli, işgalci ikileminde ele almaz.

1492-1542 arası dönemi inceleyen Salamanca Üniversitesi Sosyal Bilimler Doktoru Luciani Perena'na (1920) tarafından yayınlanan " Genocidio en America, p.17, 1992, Fundation MAPFRE, Amerika "adlı çalışmada, Kuzey ve Güney Amerika'da, 24.000.000 Kızılderilinin soykırım sonucu yok edildiklerini Bartolomé'nin çizdiği haritaya göre vurgular. "Historia de Las Indias" adlı kitabı kaynak olarak kullanarak, belirtilen rakamın 40.000.000'u bulunduğunu tespit eder ve açıklar. İngilizlerin ve İspanyoların yaptıkları soykırımlar son rakama dahildirler. Bu insanlar yok edilmeyi hak mı ettiler? Beyazların sadece teknoloji de gelişmiş olmaları onlara imha etme hakkını verir miydi? Kendi değerlerini, özgürlüklerini, zenginliklerini, topraklarını, maddi varlıklarını savunan, beyazlara tutsak olmak istemeyen Kızılderililer ilkel, vahşi olurlar! Sadece Kızılderili Şef Seattle'nin 1845'de toprağı, dünyayı koruma gerekliliğini içeren ve Washington'a, beyaz adama gönderdiği mektubu bile Kızılderililerin yaşama bakış felsefelerini anlamaya yeterli. Doğayı tanıma, değerlendirme, koruma yönlü bilgelikleri bizlere ders verici niteliktedir. Bugün fark edilmeye başlanılan çölleşme, doğal felaket beklentilerini Seattle yıllar önce fark edip, bir filozof bilgeliğiyle yorumlar.

"...Daglardaki sabah güneşi, sisi nasıl kovarsa, beyaz adamın kovalamasından dolayı da Kızılderili'de hep geri çekildi. Ama babalarımızın külleri kutsaldır. Onların mezarları bu kutsanmış topraktır. Beyaz adamın bunu anlayamayacağını biliyoruz. Onun için toprak parçasının diğerinden farkı yoktur. Çünkü o bir yabancısıdır. Gece gelir ve istediği toprağı alır. Toprak onun kardeşi degil, düşmanıdır.

Yabancı onu fethettiği anda daha da ötelere gider. Babalarının mezarını geride bırakır ve onları bir daha düşünmez bile. Toprağı onun çocuklarından çalar ve bunu da kendisine dert etmez. Onun babalarının mezarları ve onun çocuklarının doğum hakları unutulur. Anası olan toprağa ve onun kardeşi göğe koyun ve parıltılı inciler gibi satılacak eşya muamelesi yapar. Beyazların açlığı toprağı tüketecek. Geriye hiçbirsey bırakmayacak. Tıpkı bir çöl gibi...."

Toynbee, M.Kemal' deki bir özelliği tespit ediyor; "O, Türkiye'yi seviyordu. Ama gerçekten de türkleri sevmiyordu. Bu durum normal, doğal değildi."

M.Kemal, aidiyet duygusundan dolayı kendisini osmanlı olarak görür. Türk değildir ve Türkleri sevmemesi de çok doğaldır. Çünkü Osmanlı sarayı da bu halkı sevmez, saraya yaklaştırmaz ve değişik negatif, kötü sıfatlarla anar. Osmanlının okullarında kişilik kazanan, ordusunda görev yapan M.Kemal, Osmanlı saray düşüncesini benimser ve bu halkı itici bulur. Makedonya'lı olarak, Makedonya'dan kovulan bir topluluğun ferdi olarak, farklı bir dini anlayışın mensubu olarak ona bir memleket lazımdır. İşgalci sloganlar altında yetişen bu ordu mensubu, işgalciliği ruhen benimser ve kendisinin ait olmadığı ulusların memleketlerinde egemenlik kurmayı, iktidar olmayı hesaplar ve emperyalistlerin her türlü destek ve yardımlarıyla da başarılı olur.

A.J.Toynbee, Kürt halkını tanımadan yaptığı genellemelerle ırkçı tutuma düşer. Hatırlamak gerekirken Büyük Britanyalı filozof Bernard Russel Vietnam Suçlular Mahkemesi'ni kurdu. A.B.D.nin işlediği suçlardan ötürü A.B.D.yi yargıladı. Bu girişim saygı duyulması gereken bir tavır alıştı. M.Kemal'in ve A.Hitler'in sofrasında yemek yiyen A.J.T.nin'de gerek Kürtler, gerek Kızılderililer için kullandığı terimlerden ötürü yargılanma ihtimali mümkündür. Kızılderili liderinin mektubu yapılan ağır suçlamaların temelsizliğini kanıtlamak için temel döküman olabilecek özellikler taşımaktadır.

Comte James Bryce'in elindeki dökümanlardan, raporlardan, tanık anlatımlarından yararlanan, diğer yandan da ermeni halkını kırma kararı veren bir partinin üyeleri olan kişilerle yakın dost olan ve onlar tarafından yanıtılan, yönlendirilen bu tek yanlı tarihçi objektif bakabilseydi çok zengin çalışmaları okuyucuya sunabilir ve tarihi rolünü de hakkıyla oynamış ve görevini yapmış olurdu.

O sonuçlarla, Comte James Bryce'in elindeki belgelerle karşılaşır. Neden, niçin, kim sorularını doğru yerleştiremediği, pan-türkizmi, pan-islamizmi kavrayamadığı için okuma imkanına kavuştuğu zengin bir arşive rağmen sağlıklı sonuçlara ulaşamaz. İngiltere'de kilise görevlilerinin sadece Ermenilerden aldıkları Kürtleri suçlayan abartılı bilgileri propaganda amaçlı kullanmaları da kendisini etkilemiş, yanıltmış olabilir.

Comte James Bryce'in elindeki gerçek dökümanları, raporları, belgeleri objektif olarak değerlendiremeyen J.Toynbee bir tarihçi sorumluluğu taşıyaydı, Kürt halkına önyargılarla yaklaşmaz, bu halkın içine girerek, ya da önderleriyle yüz yüze görüşerek, Kürt ve Ermenilerle direkt soru-cevap yöntemiyle çalışarak, ilgili kaynaklardan, taraflardan gerçeği öğrenmeye çalışırdı. Kürt-Ermeni siyasal ilişkiler tarihini incelemeye alır, yöneticilerle görüşmeler yapar, belgelere dayanarak, her iki ulusun tarihinde ortak siyasal programları olduğunu tespit edebilirdi. Bu programların provakasyonlarla, katliamlarla ortadan kaldırılma nedenlerini, annesi Ermeni olan II.Abdülhamit'in zalimane iktidarını, Enverci, Kemalist askeri diktatörlüklerin başlangıç ve gelişme dönemlerini, yaşadıkları süreçleri, onların çalışma yöntemlerini kavrar ona göre değerlendirme ve sonuçlara gidebilirdi.

A.J.Toynbee'nin kitabı 1994'de, Fransa vatandaşı Ermeni asıllı araştırmacı Claire Mouradian tarafından bir önsözle ve Mavi Kitap'daki belgelerin belli aktarmalarıyla yeniden yayınlanır. Claire Mouradian, Gustave Meyrier'in kitabı içinde aynı girişimi yapmıştır. A.J.Toynbee'nin, Kürtleri hiç tanımadan, Kürdistan'a gitmeden, konunun taraflarıyla yüzyüze görüşmeler yapmadan, tanıkları dinlemeden, mağdurlarla konuşmadan, Comte James Bryce'nin topladığı raporları, tanık anlatımlarını objektif olarak değerlendirmeden, Hristiyan halkların ve Kürt ulusunun karşıtları, yok edicileri olan teşkilatçılarla yakınlaşması, onlar tarafından kendisine yapılan amaçlı, hedefli, taraflı yanlış bilgilendirme, dezenformasyon ve yönlendirmeye kürtler hakkında yazdıklarının, yaptığı genel yorumların, Claire Mouradian tarafından da aynen tekrar edilmesi, bilim etiği açısından soru işaretleri oluşturuyor.

Sorunu hem tarihsel, hem de güncel açıdan ele almak gerekiyor. Ortaya çıkarılan, oluşturulan her yeni dini anlayış, kendisinden öncekini imhaya yönelmiştir. Geçmişte bazı Müslüman-Sunni Kürt aşiretlerinin yöneticileri, beyleri, Osmanlı İmparatorluğu ile işbirliği yapıp, Hristiyan, Zerdüşt-Kızılbaş, Zerdüşt-Êzîdi Kürtleri de katletmişlerdir. Farklı olana yaşama hakkı tanımamışlardır. Uygulamalarıyla Osmanlıyı güçlendirip, onların iktidarlarını süreklileştirmişlerdir. Osmanlı da var olan yönetme politikaları net olarak görülmelidir. Osmanlı resmi imparatorluk politikalarını ne A.J.Toynbee, ne de Claire Mouradian fark edip, algılayıp, çözebiliyorlar.

Defalarca Konstantinopolis'e giden Michel Paillarés, 1908, 1910, 1912, 1914'lerde, Osmanlı'yı ziyaretlerinde, Avrupa'da jöntürkler lehine yapılan propağandanın içeriğinin yanlış olduğunu görür. Durumu objektif değerlendirmeye alır. Bu konuyu kapsayan ve 1921'de bitirdiği çalışmasını, 1922'de Konstantinopolis'de yayınlar.

M.Paillarés, IV. bölümden oluşan kitabının, III.cü bölümünü, Yunan-Hellenes ve Ermeni sorunlarına ayırır. Çağdaş tarihin en karanlık sayfası olarak değerlendirdiği Ermeni soykırımı ile ilgili olarak, Arnold J.Toynbee'nin sağlıklı olarak yararlanamadığı, J.Bryce'in "Mavi Kitap"ındaki gerçek anlatımları, alıntıları kaynak olarak kullanıp, kendi bakış açısıyla, elde ettiği diğer bilgilerle, gözlemlerle, Konstantinopolis'deki görüşmeleriyle, izlenimleriyle donatır. Soykırımın doğrudan jöntürkler tarafından yapıldığını ortaya koyar.

Soykırım suçu konusunda yazar sorumluluğuna göre davranmayan, okuyucuyu yanlış bilgilendiren, katliam konusunda yanlış adres gösteren, teşkilatçıların-kemalistlerin dostları, kalemşörleri olan M.M.Pierre Loti ve Claude Farrère ile ilgili olarakta değerlendirmede bulunur.

J.Bryce'in kitabında kaynak olarak yararlanılan, uluslararası basında tanınmış gazetelerde yayınlanmış olan yüzlerce makaleyi aktararak, soykırımların nerede, nasıl, kimler tarafından gerçekleştirildiklerine değinir. Amerikan büyükelçisi M.Morgenthau'nun defalarca Ermenilerin lehlerine Talat Paşa nezdin de yaptığı girişimleri aktarır; "*Yunanlılar, Romenler, Sırp, Bulgarlar, Arnavutlar, Alsace-Lorainsliler, Polonyalılar, Çekler, Slovaklar, Hırvatlar, vs. başkaldırdılar.*

Onlar, şimdi özgürdürler. Yeryüzünde adaletin olduğunu biliyorlar. Ne yazık ki Ermeniler, mezarın dibindedirler.

[...]Biz bir Kaiser'i, bir Hindenburg'u, bir Ludendorff'u, yendik. Biz, bir M.Kemal'e yenildik.

[...]Tarihin en büyük cinayetlerinin avukatlarına ne diyebiliriz? Onlar, inkarcıdırlar. İnkarcı olmaya da devam ediyorlar. Üstelik, suçsuzları suçlu olarak gösteriyorlar. Ne Hamidiye Alayları'nın 1894-96, ne de 1909 Cilicie katliamlarına değinmek gerekir. Hiç kuşkusuz bütün bunların, bu olayların tek sorumlusu jöntürklerdir. Bunların sorumluluğu da jöntürklere aittir.

[...]11 Haziran 1915 tarihli tarafsız bir kaynaktan Asuri-Keldani ve Ermenilerle Dayanışma Amerikan Komitesi'ne gelen haber de, "1 Haziran da Bayburt'tan, zorla göç oldu. Bütün şehrin dörtte üçünü kapsayan bütün köyler boşaltıldı. Üçüncü konvoy da, 4-5.000 kişi bulunuyordu. 6-7.000 kişi daha önceki kafiye de hareket ettirildiler. 15 yaşın üzerindeki bütün çocuklar öldürüldüler." Baskılar, korkunç işkenceler eşliğinde sürdü. Bardizag adlı Ermeni köyünden 2.000 aile, Ovacık köyünden 600 aile, Arslanbeg'den 600 aile, Donguel'den 65 aile, Sapanca'dan, 1000 aile, Kürt Belen sakinlerinden 6-7.000 aile kovuldular.

[...] Talat Paşa, M.Morgenthau'ya, "Siz ermenilerle niye ilgileniyorsunuz? Siz Yahudisiniz. Bunlar ise Hristiyanlar. Yahudilerle, Muhametçiler çok iyi anlaşıyorlar. Siz neyi savunmak istiyorsunuz? Siz niye bu Hristiyanlara yapmak istediklerimizi, yapmamızı istemiyorsunuz? Uzatmaya gerek yok. Biz ermenilerin hepsini, dörtte üçünü katlettik. Bîlis'de, Van'da, Erzîrom'da artık Ermeni yoktur.

Ermeni ve Türk soyu arasında o kadar büyük kin varki, biz bunu bitirmek istiyoruz. Yoksa, biz onların intikamlarından korkmuş olacaktık. Onlar bizi bitirecekler."der

[...]Enver Paşa'nın tutumuna gelince; M.Morgenthau'ya açıkça şunları söyler; "Siz tamamen yanılıyorsunuz. Bu ülkenin mutlak sahipleri biziz. Bize yakıştırılan etiketleri asla redetmek niyetinde değilim. Ben gelecek bütün sorumluluğu üstlenmeyi şimdiden kabul ediyorum. Kabinenin kendisi bile zorla göç ettirme emrini verdi. Ben öyle sanıyorum ki bizim buna hakkımız var. Bilindiği gibi Ermeniler bize düşmandırlar. Üstelik burada egemen olan biziz. Kimse bize bu konu da söz söylemeye cesaret edemez."

[...]Talat Paşa, M.Morgenthau'ya;"İl.Abdülhamit'in 30 yılda yapamadığını, biz üç ay da yaptık. Siz neden bahdesiyorsunuz? Onları ortadan kaldırdık. Her şey bitti."

[...]Talat Paşa, büyükelçiyle olan konuşmalarında devamla " Ben size bu gün gelin Ermeniler konusunda ki görüşlerimizi açıklamak istiyorum demiştim. Görüşümüz; üç nokta da düğümleniyor. Birincisi; Ermeniler, türklerin sırtından zengin oldular.

İkincisi; onlar, bizim egemenliğimize karşı çıkıyorlar. Buna kararlıdırlar. Bağımsız bir devlet kurmak istiyorlar.

Üçüncüsü; onlar, Kafkasya'da, düşmanlarımıza, Ruslar'a açıkça yardım ettiler. Bunun için biz onları ortadan kaldırma kararı aldık."

[...]Talat Paşa'nın yargılarına ve onların avukatları olan M.M.Pierre Loti ve Claude Farrère'e gelelim; gerçekten Ermeniler Türklerin sırtından mı zengin oldular? Bu ne demektir? Ermeni halkı kimin özel malına el koydu? Kimin toprağını çaldı? Paşaların saraylarını mı soydu? Maliyeyi mi talan etti?

[...]Gerçek son derece basit! Devlet yönetiminden kovulan Yahudiler ve Hristiyanlar, tarım, ticaret, sanayii ve maliye işlerinde çalışmaya başladılar.

[...]Sultan'ın kasasını her zaman bir Ermeni tuttu. İmparatorluk ailesi, paşalar, beyler, hep onların bankaları, doktorları, avukatları, danışmanları, mimarları, kuyumcuları, tek kelimeyle Hristiyanlardan yararlandılar." (Le kéalisme devant les Alliés, Edi. Du Bosphore, Constantinopolis, 1922, p. 191, 192, 193, 206, 207, 211, 212)

1789 Fransız Devrimi ile yayılmaya başlayan uluslaşma, ulus-devlet dalgası bütün halkları etkiler. Uluslaşma, milli düşünmeyi, milli hesaplar yapmayı, milli gelişmeler yaratmayı, devletleşmeyi gerekli kılar. Benim ulusum hissi, benim memleketim düşüncesi ve bağımsızlık istemi, sömürgeciyi ret ve düşman görmeyi beraberinde taşıyor.

1877'de başlayan, daha sonra da Balkan Savaşları'yla Osmanlıyı Rumelinden kovan uluslaşma süreci 1.Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar hızlı bir tempoyla devam eder. Halkların birbirleriyle kavgalı hale gelmeleri, boğazlaşmaları-Bulgar,Yunan savaşları-Osmanlı sınırları içindeki, Asya'daki gelişmeleri anlatmaya yeter. Rum, Asuri-Keldani-Süryani, Ermeni ve Kürt halklarının durumları da Osmanlı sınırları içindeki ve dışındaki uluslaşma kavgası ekseninde değerlendirilmeye alınmalıdır.

Geçmişte II.Abdülhamit'den zarar, baskı görenlerin oluşturdukları dernekler Avrupa'da falliyetlerini yürütüyorlardı. II.Abdülhamit karşıtları 1902'de karşıt derneklerin bir çatı altında toplanmasını sağlamak için Ahrar-ı Osmaniye (Köle ve esir olmayan Osmanlılar) Kongresini toplamışlardı. Paris'te, Prens Sabahaeddin'in başkanlığında altı gün süren

kongreye Türk-Müslüman, Bulgar, Ermeni, Rum, Arap, Kürt, Arnavut halkları temsilen var olan cemiyetlerden 70 delege katılmıştı. Kongrenin aldığı kararlar arasında Osmanlı İmparatorluğu coğrafyasında ulusal özerkliklerin ilan edilmesi, ulusal özerkliklerin ilan edilebilmesi için de Avrupa devletlerinin Konstantinopolis'daki yönetime baskı yapmalarının sağlanması gerektiği belirtilmişti.

Rus Çarlığı, İngiltere Krallığı, Almanya İmparatorluğu, Fransa Cumhuriyeti, İran Şahlığı ve Osmanlı İmparatorluğu yöneticileri, strateji belirleyenleri Osmanlı sınırları içindeki, dışındaki tüm halkların birbirleriyle çatışmaları ortamlarının oluşturulmasında, çatışmalarda doğrudan rol almışlardır. Farklı halkların, uluslaşma-devletleşme süreçlerini provoke eden bu devletler savaşımlardan, boğazlaşmalardan kendileri açısından fayda ummuş, beklentilere girmişlerdir. Onlar, uluslaşmaları, sömürgeciliği red edişleri sağlamaya çalışırken, özgürlük tutkunu ya da halkların kendi kaderlerini belirlemeden yana değildirler. Osmanlı sömürgeciliğinden kurtarıp, kendi sömürgeleri yapma istem ve tutkusuyla hareket ederler. Osmanlı sınırları içinde yer alan ve süreç içinde bağımsızlıklarını ilan eden diğer halklar gibi Ermenilerde de milliyetçi hislerin, istemlerin olması çok doğaldır.

Ermeniler 1914'de bağımsız bir devlet için sözleşme yapmazlar. Müslümanlarla ortak idare edilecek özerk vilayet örgütlenmesine giderler. 1.Dünya Savaşı'ndan önce İttihat ve Terakki Partisi yöneticilerinin Kürdistan'a otonomi tanınacak söylemlerinin yerini, "Türkler ve Kürtler aynı kökten geliyorlar" tezi oturtulur. Ermenilere yaptıkları gibi Kürtleri de kongrelerde verilen sözleri unutmaya doğru sürüklemek isterler. Başaramazlar. Kıyımlara başlarlar.

Not; Evîn Çiçek'in "Jenosidlerin Gölgesinde Türkiye'de Ulus Devlet" adlı henüz basılmamış olan araştırma kitabından bir bölüm. İzinsiz alıntı yapılamaz, kullanılamaz.

 Yazdırılabilir Sayfa Bu Haberi Arkadaşına Gönder 7065 kez okundu.